

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

Warszawa, data: 29 kwietnia 2025 r.

znak sprawy: DSR-Vab.054.4.2025.DJ

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 9065 Pani Poseł Magdaleny Filipek-Sobczak w sprawie interpretacji art. 7 ust. 1 lit. h rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację, przedstawiam następujące informacje na temat interpretacji art. 7 ust. 1 lit. h rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058.

- 1) Jakie działania podjęło Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej w celu zakwestionowania rygorystycznej interpretacji art. 7 ust. 1 lit. h rozporządzenia nr 2021/1058 przedstawionej przez Komisję Europejską? Czy prowadzone były konsultacje z Komisją Europejską (zarówno pisemne, jak i w formie spotkania) oraz z innymi państwami członkowskimi w celu ograniczenia dowolności wykładni tego przepisu?**

Interpretacja art. 7 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności oraz analogicznego art. 9 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiającego Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji była przedmiotem dyskusji z Komisją Europejską, której przebieg przekazywaliśmy na bieżąco Instytucjom Zarządzającym programami krajowymi oraz regionalnymi.

Początkowo Komisja Europejska prezentowała bardzo restrykcyjne podejście wobec finansowania projektów związanych z paliwami kopalnymi. Staliśmy jednak na stanowisku, że określone w rozporządzeniach wyłączenia z zakresu wsparcia miały dotyczyć wsparcia z funduszy europejskich inwestycji w tego rodzaju systemy i instalacje, które wykorzystywałyby spalanie paliw kopalnych do osiągnięcia efektów projektu i jednocześnie byłyby bezpośrednim celem projektu (z uwzględnieniem wyłączenia dla infrastruktury ciepłowniczej, infrastruktury gazowej, kotłów gazowych w budynkach oraz ekologicznie czystych pojazdów i pojazdów służących ochronie ludności). Podnosiliśmy m.in. argument, że dla wielu urządzeń zasilanych paliwami kopalnymi nie ma obecnie alternatywy w postaci czystych technologii i w ciągu najbliższych lat nie są spodziewane czyste technologie alternatywne o masowym i komercyjnym zastosowaniu.

Ostatecznie Komisja Europejska uznała konieczność posiadania do realizacji projektów pewnych typów maszyn lub sprzętu, które nadal opierają się na spalaniu paliw kopalnych i nie mają jeszcze dostępnej niskoemisyjnej alternatywy. Komisja przyjęła interpretację, że wsparcie z funduszy europejskich w inwestycje w maszyny i urządzenia oparte na spalaniu paliw kopalnianych może być udzielone wyłącznie w przypadku, gdy brak jest realnej alternatywy w postaci innej technologii (ang. "projects for which there is no real alternative in the form of another technology"). Jest to podejście, które ma zastosowanie we wszystkich państwach członkowskich. Zapewnienie spełnienia tego warunku leży po stronie państwa członkowskiego.

Warto podkreślić, że ze względu na odmienną specyfikę i cele każdego programu, szeroki zakres rzeczowy oraz mnogość możliwości technicznych i interpretacyjnych, ostateczną decyzję w zakresie uznania danych wydatków za kwalifikowane do wsparcia podejmuje właściwa Instytucja Zarządzająca.

2) Jakie kroki podjęto, aby na poziomie programów regionalnych nie dochodziło do nadmiernych i samodzielnych interpretacji zwrotu "machinery and vehicles powered by fossil fuels" użytego przez Komisję Europejską w piśmie z 9 września 2024 r.? Czy podjęto działania mające na celu wypracowanie jednolitej wykładni, aby uniknąć ryzyka ograniczenia możliwości wsparcia dla MŚP w regionach?

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej na podstawie stanowiska KE w zakresie interpretacji art. 7.1(h) rozporządzenia EFRR/FS oraz art. 9 FST, opracowało we współpracy z Bankiem Gospodarstwa Krajowego i instytucjami zarządzającymi programami regionalnymi jednolite podejście dla wydatków związanych z paliwami kopalnymi w projektach z zakresu instrumentów finansowych w programach regionalnych na lata 2021-2027.

Stanowisko Ministerstwa w tej sprawie, wraz z przygotowaną listą sprawdzającą dla wydatków związanych z paliwami kopalnymi, zostało przekazane do instytucji zarządzających programami regionalnymi 14 stycznia 2025 r.

W stanowisku wskazano, że projekty, których celem jest produkcja, przetwarzanie, transport, dystrybucja, magazynowanie lub spalanie paliw kopalnych są całkowicie wyłączone z finansowania. W pozostałych projektach akceptacja poszczególnych wydatków musi się opierać na szczegółowej analizie faktycznych okoliczności w ramach jednostkowego wsparcia oraz znajdować potwierdzenie w dokumentacji dotyczącej danego przedsięwzięcia.

Ministerstwo zarekomendowało w ww. piśmie zastosowanie wspólnej listy sprawdzającej, by zapewnić jednolite i spójne podejście do kwestii finansowania wydatków związanych z paliwami kopalnymi we wszystkich instrumentach finansowych na lata 2021-2027, wdrażanych na poziomie regionalnym, niezależnie od podmiotu wdrażającego dany instrument finansowy. Podkreślono w stanowisku, że akceptacja każdego wydatku związanego z paliwami kopalnymi w ramach instrumentów finansowych w programach regionalnych na lata 2021-2027 powinna opierać się na analizie faktycznych okoliczności w ramach jednostkowego wsparcia oraz znajdować potwierdzenie w dokumentacji dotyczącej danego projektu, na potrzeby przyszłych zewnętrznych kontroli lub audytów KE.

Jednocześnie Ministerstwo wskazało, że z uwagi na bardzo szeroki zakres rzeczowy oraz inną specyfikę projektów dotacyjnych, instytucje zarządzające programami regionalnymi powinny samodzielnie określić szczegółowe zasady udzielania dotacji na finansowanie wydatków związanych z wykorzystaniem paliw kopalnych, z uwzględnieniem stanowiska Komisji Europejskiej z dnia 9 września 2024 r. Rozwiązania wypracowane dla projektów dotacyjnych przez poszczególne instytucje zarządzające powinny zostać skonstruowane w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko ewentualnych zastrzeżeń ze strony kontrolerów oraz audytorów KE.

3) Jakie działania planuje resort w celu zagwarantowania, że interpretacja art. 7 ust. 1 lit. h rozporządzenia nr 2021/1058 nie będzie w przyszłości ewoluować w kierunku całkowitego zakazu finansowania zakupu urządzeń, maszyn czy środków transportu zasilanych paliwami kopalnymi, nawet jeśli energia potrzebna do ich działania pochodzi z elektrowni węglowych lub gazowych? Czy podejmowane są działania na forum unijnym mające na celu zabezpieczenie środków finansowych dla beneficjentów polskich programów operacyjnych?

Na wstępie chciałabym wyjaśnić, że zapisy ujęte w rozporządzeniu nr 2021/1058 oraz w innych rozporządzeniach funduszowych stanowią rezultat wieloetapowego procesu decyzyjnego, w którym uczestniczą państwa członkowskie. Postanowienia w nich zawarte stanowią integralną część szerszej strategii polityki klimatyczno-środowiskowej Unii Europejskiej. Polityka ta zakłada odchodzenie od paliw kopalnych, co ma służyć zmniejszeniu emisji gazów cieplarnianych oraz stymulowaniu rozwoju odnawialnych źródeł energii. Dzięki temu polityka Unii Europejskiej nie tylko reaguje na aktualne wyzwania

klimatyczne i ekologiczne, ale również kreuje podstawy dla przyszłych działań i zrównoważonego rozwoju gospodarczego.

Polska podejmuje szereg działań mających na celu transformację miksu energetycznego z silnej zależności od paliw kopalnych na korzyść czystszych, odnawialnych źródeł energii. Na obecnym etapie prac projekt Krajowego Planu w dziedzinie Energii i Klimatu zakłada, że do 2030 roku OZE będą stanowić 32,6% końcowego zużycia energii brutto, a emisje gazów cieplarnianych zmniejszą się o 50,4% w porównaniu z poziomem z 1990 roku. Podejmowane są także działania mające na celu zapewnienie wystarczającej ilości wodoru odnawialnego i niskoemisyjnego do zaspokojenia potrzeb wynikających z transformacji energetycznej.

Obecnie oczekujemy na projekt nowych wieloletnich ram finansowych na lata 2028-2034, który ma zostać przedstawiony w drugiej połowie roku. W ślad za projektem WRF zostaną zaprezentowane projekty legislacyjne dotyczące polityki spójności, które określą priorytety inwestycyjne oraz kierunki wsparcia na kolejne lata.

Z poważaniem

Katarzyna Pełczyńska-Nałęcz

/podpisano elektronicznie/